

TeVoet Jubileumroute 18 Koewacht/Fortenpad (Zeeuws-Vlaanderen)

Route van Chris Louwerse.

Inleiding

Lengte van de wandeling: ongeveer 16 km, de lange variant 19 km.

Startpunt: Kerkplein, Koewacht

Knooppuntenlint:

31 - 23 - 33 - 32 - 30 - 91 - (uitbreiding 91- 92 - 65 - 81) 90 - 82 - 81 - 80 - 86 - 71 - 12 - 11 - 41 - 44 - 22 - (richting 47 maar Schoolstraat i.p.v. Grensstraat) - 31.

We volgen de gele pijlen op de groene bordjes waarbij alleen op de knpp het volgende getal vermeld wordt. Waar geen markering aanwezig is gaan we gewoon rechtdoor.

Routebeschrijving

Het verhaal van de wandeling

De getallen geven de knpp aan, daarna volgt een tekst over de route die na de knpp komt. Kijk even verder in de tekst naar welk knpp nr. de route straks moet uitkomen en volg die richting.

Langs de grens over zand.

Als je start bij bushalte Emmabaan/Nieuwstraat, loop in zuidelijke richting, bij knpp 23 linksaf, of loop eerst even door naar het Kerkplein.

- 31 Start wandelroute Kerkplein. Parkeerplaats voor de auto.
Vlasmonument: de Zwingelaar.
Aan de zuidzijde bij de ingang van het kerkplein staat een groot infobord met gegevens die de wandeling interessanter maken. De tekst gaat over: dekzandruggen, forten, kreken, vlas en de gemeenschap. Bedenk, wie wat weet, ziet onderweg meer.
R.K. parochiekerk gewijd aan H.H.Philippus en Jacobus. Aan de voorgevel hangt een infobord. Het is een neo-gotische bouwwerk uit omstreeks 1920.
- 23 (even rechtdoor richting 21 eetcafé) Richting het trekvlot lopen we op zandgrond. Zeeland staat bekend om zijn zeeklei, maar vaak onbekend is dat het grensgebied met België in Zeeuws-Vlaanderen een smalle strook zandgrond bezit. Het pad is onverhard en loopt over privéterrein.
- 33 We bereiken de Boschkreek, die we oversteken via een trekvlot.
- 32 Tragel (=oude kade langs het water) langs de landsgrens (grenspaal 288 uit 1843), een oude vaarverbinding vanuit Koewacht, de Zoute Vaart, ooit als verbinding naar Gent voor het vervoer van o.a. turf en zout.
- 30 Waar nu bouwactiviteiten zijn (de vier landhuizen zijn ondertussen klaar?) stond tot de jaren 70 van de vorige eeuw de grootste vlasroterij van Europa (opgericht in 1938; de coöperatieve vlasfabriek St.Andries). De plas rechts van ons werd lang als roterijvijver gebruikt. Wie alles wil weten van de Boschkreek leest de plaquette aan de andere kant van het straatje met kasseien.
Wie op de voorrangsweg even (300 m.) naar rechts gaat staat bij een infobordje, dat alles vertelt over de duintjes – overblijfsel uit de prehistorie – zie eerdere tekst dekzandruggen. (geen markering)
De route gaat echter even linksaf – indien mogelijk aan de andere kant van de voorrangsweg achter de bomen (platanen) over de grasberm. De boerderij met een mooie landbouwschuur na de voorrangsweg (bankje) rechts van ons staat op de plaats van fort Sint-Andries (F1).
- Langs het Grote Gat. Let op:** Beschrijving lange route via 91 – 92 – 65 – 81 zie verderop
- 91 We mogen alleen over het gras lopen met de dijk links van ons, bovenop staan te veel zeldzame plantjes! We kunnen ook het asfalt blijven volgen. We volgen vanaf nu een hele poos een liniedijk. In het eerste “gat” in de dijk staat een infobordje gericht naar de asfaltweg over “Nieuwland – Oudland”, dat vertelt over de hoogteligging van de polders.

- 90 (even ervoor theetuin, alleen open in zomerhalfjaar) Waar we weer onverhard gaan lopen verschijnt na een nieuw natuurterrein achter de knotwilgen het Grote Gat van Koewacht. Bankje o.a. boven het water. Bij het eerste bankje boven op de dijk staat, naar het asfalt gericht, een infobordje over het Grote Gat van Koewacht en hoe het is ontstaan.
- 82 We steken het asfalt over en gaan via een veerooster met een schelpenpad omhoog. Pas op, honden verboden, want we lopen tussen de schapen. Links beneden een boerderij op de plaats van fort Sint-Nicolaas (F3). Bij
- 81 sluiten de wandelaars aan van de uitbreiding.

De lange route: Op weg naar de zandwinningsput.

- 91 Een onverharde Liniedijk. Richting het zuiden, naar België, kunnen we in de toekomst de GR tekens (wit/rood) zien van de GR 122 die vanaf Hulst komt en richting Noord-Frankrijk gaat. Ook GR 5A "Wandelronde van Vlaanderen" loopt hier en ook een deel van het Grenslandpad LAW 11 = Variant. Beide laatste routes lopen naar het noorden.
- 92 Heidedijk, verwijst naar de zandgrond. Er zijn zelfs nog beschermde stuifduintjes die 12.000 jaar geleden zijn gevormd (zie na knpp. 30 hiervoor). We geraken steeds verder het kleigebied binnen via de Fort Ferdinandusweg. Waar mogelijk een afrastering gesloten is gebruiken we een betonnen overstapje aan de andere zijde van de dijk, maar de route gaat gewoon rechtdoor aan deze zijde, verderop nog zo'n overstapje. Wanneer we al een poosje onverhard boven op de dijk gaan lopen, zien we weer een oude kreekrestant of een weel, waar vroeger een overstroming is geweest. Vlak voor de drukke weg ligt aan onze rechterhand fort Ferdinandus (F2). Even naar recht bevindt zich een picknickplaats, trouwens ook aan de overkant van de drukke weg, waar de GR/LAW-tekens heen gaan.
- 65 We volgen gelukkig maar even de parallelweg om zo vlug mogelijk linksaf te slaan, de Tweede Verkorting. Het gaat zelfs door tot de Achtste Verkorting verderop, wegen die ongeveer noord-zuid lopen door de polder, die de scheiding vormt tussen de linies van de Spanjaarden en de linies van de Staatsen. Even later weer onverhard, eerst langs en later in een bos. Midden in het bos een zandwinningsput, ook al is de bovenlaag klei, het zand zit hier nog niet diep. Via een slingerpaadje onder de populieren bereiken we de Liniedijk.

Over de liniedijk en de forten.

- 81 De wandelaars van de "korte rondje" gaan hier samen met ons verder. Ook de GR en LAW-lopers volgen hierna met ons wit/ rood. Heel wat water aan onze rechterhand. Even asfalt.
- 80 Weer op de schelpen (honden verboden), langs een infobord van de Staats-Spaanse Linies bereiken we fort Livinus (F4). Zitplaats op het fort en een bankje op de Liniedijk.
- 86 Op fort Sint-Jacob (F5) met infobord wandelen we via het "binnenplein" (zitplaats) om het fort via de nep ophaalbrug weer te verlaten. Enkele overstapjes zorgen ervoor, dat we niet op de verharde polderweg belanden, maar op de grassdijk kunnen blijven. Rond fort Sint-Joseph (F 6) met zitplaats maken we weer gebruik van een schelpenpaadje.
- 71 (Even naar rechts, op het einde van het onverharde pad, staat een uitgebreid informatiebord over de Staats-Spaanse Linies, zeer informatief!)

Vlak voor de voorrangsweg aan de linkerkant een infobord over de vlasnijverheid waarvan we hier nog wat zien staan = Vlasbedrijf Van Gremberghe.

Klooster“weg”.

We steken een wat drukker weg over (Bushalte Bonte Koe naar rechts). Kloosterweg, asfalt, maar we mogen direct achter het eerste huis het graspad gebruiken met de dijk aan de rechterhand. De boerderij die we zodoende aan onze linkerhand zien liggen geeft de plaats aan van het nonnenklooster Ter Haghen, in de 80-jarige oorlog totaal verwoest. In het eerste “gat” in de dijk staat een infobord over dat klooster, het is gericht naar de asfaltweg.

- 12 Vanaf hier gaan we weer asfalt gebruiken. De naam Zandstraat spreekt boekdelen!
- 11 Het bosje dat we rechts voor ons zien is fort Moerspui (F7). Dit fort moest even verder naar het zuiden de Spuisluis beschermen die het water van het Belgische gebied moest spuien op het buitenwater, Roode Sluis, aan de Grote Kreek. Wie restaurant, eetcafé of camping wil bezoeken kan via 11 – 13 - 40 - 89 gaan of bij 41 rechtsaf, 87 – 88 – 89 een mooi weggetje omzoomd door knotwilgen. We komen zodoende nog even te voet in het buitenland. De route gaat echter gewoon rechtdoor. We hebben ondertussen de Liniedijken achter ons gelaten.

Weer langs de grens.

- 41 Langs een grenssteen (hulpgrenspaal) lopen we rechtdoor een tamelijk kale polder in, eerst vlak langs de grens. Gelijk bij een dijk gaan we omhoog onverhard onder de populieren door.
- 44 Waar we omlaag gaan kunnen we even rechtsaf omhoog naar grenspaal 292, in vroeger tijden werd deze eens afgezaagd voor de waarde van het “schroot”. We hebben hier ook een mooi zicht over Pereboomsgat, ooit een onderdeel van de Zoute Vaart, zie begin van de route. De route gaat echter met een overstapje via privéterrein rechtdoor over een nieuw aangelegd dijkje. We steken een sloot met een klein bruggetje over en gaan de rand van een bos volgen.
- 22 Even over asfalt. We komen net niet bij grenspaal 291 en volgen een onverhard weggetje, over zandgebied, parallel aan de uitlopers van het Pereboomsgat, waar de grens door loopt. Een enkele keer kunnen we een glimp opvangen van het kerktoentje (1713 op de fundamenten van een eerder kapel uit 1689) van het Belgische Koewacht. Hier zou zich ook een fort hebben bevonden (F8). Tot 1916 gingen ook de Nederlandse kerkgangers hier ter kerke. Niet de Grensstraat naar 47 nemen, maar buiten het WNW even verder rechtsaf Schoolstraat. Waar we in de bebouwde kom van Koewacht scherp linksaf gaan (infobord over het “centrum” van Koewacht) kunnen we even rechtdoor naar grenspaal 289 (café en Belgische bushalte.)
- 31 Eindpunt, bankje, hoofdstraat verder naar het noorden vervolgen = bushalte + café + vlasmuseum.